

Kulturno-historijski portreti lokalnih zajednica Evrope: Fleury-les-Aubrais (Francuska)

PRIREDIO: OMER HAMZIĆ

(Da bismo upoznali naše čitaoce sa kulturnim dostignućima manjih gradova i lokalnih zajednica u Evropi, na stranicama „Gračaničkog glasnika“, počevši od ovog broja, donosimo kulturno-historijsku skicu (portret) jednog ili više gradova Evrope, koji su po veličini i broju stanovnika slični Gračanici – od 15 – 30 hiljada stanovnika. Na taj način širimo saznanja o životu manjih mjesta i gradova u Evropi, afirmišemo i promovišemo njihova pozitivna iskustva u organizovanju lokalnih zajednica, posebno u oblasti prosvjete, kulture i umjetnosti, zatim ekonomije, lokalne uprave itd. Cilj nam je da stvaramo mostove saradnje i prijateljstva između Gračanice i sličnih lokalnih zajednica u Evropi. Ovo su početni koraci ka učvršćivanju postojećih i otvaranju novih komunikacija. Počinjemo sa prilogom o francuskom gradu Fleury-les-Aubrais, pridružujući se obilježavanju 35. godišnjice saradnje i 10. godišnjice bratimljenja između toga grada i grada Gračanice.)

UVODNE NAPOMENE

Ove godine navršava se 35 godina saradnje Općine Gračanica i francuskih gradova Orleans i Fleury-les-Aubrais i 10 go-

dina od potpisivanja Povelje o bratimljenju između Fleury-a i Gračanice. Sve je počelo daleke 1973. godine kada je Dino Čolić, koji je radio kao trener u gradu Orleanu, na lijepoj rijeci Loari (Loiret) utemeljio sportsku saradnju sa gračaničkim rukometašima. Ubrzo su počele razmjene općinskih delegacija, sportskih ekipa, kulturno-umjetničkih društava. Saradnja se proširuje i na firme i preduzeća koje i danas posluju kao dobri poslovni partneri. Fleury-les-Aubrais je općina, živopisno predgrađe Orleana, grad cvijeća i prelijepih čistih ulica, grad vozova i dobro očuvanih francuskih dvoraca. To je grad bogat kulturnim događanjima i manifestacijama, grad sporta, urednosti i čistoće... Grad – prijatelj Gračanice. U prvom dijelu ovog priloga donosimo malu skicu tog francuskog grada, a u drugom dijelu prezentiramo likove onih, koji su najzaslužniji za uspostavljanje saradnje i bratimljenje ove dvije lokalne zajednice.

FLEURY-LES-AUBRAIS - ŽIVOPISNO PREDGRAĐE ORLEANA (MALA SKICA)

Historija

Najstariji pomen komune Flori Lezobre (Fleury-les-Aubrais), kakvu danas pozna-

jemo, datira još iz 1030. godine, kada su se na jednom od laktova rijeke Loire, kod Saint Benoit-a, skrasili svećenici koji su na tom mjestu, da bi upražnjavali svoje vjervanje, izgradili sjemenište, posvećeno Saint-Andre-u i nazvali parohiju Fleury sur Loire (fleury na Loari). Vremenom su prisvojili zemljišta sve do Orleanske šume. Neki su se smjestili na sjeveru Orleansa i osnovali malu kapelu posvećenu Saint-Andreu. Da bi je obilježili kao svoje vlasništvo, dali su joj ime Fleury.

Teritorij i zemljište koje odgovara današnjem Fleury-les-Aubrais vjerovatno je kultivisano zasijavanjem vinove loze i povrća. Otuda i potiče ime ovog lokaliteta iz 11. vijeka: Fleury-aux-choux (Flori od kupusa).

Nakon izgradnje željezničkog kolosijeka, 1857. godine, ovo mjesto definitivno dobiva naziv Aubrais, zbog željezničkog čvora, koji je izgrađen na istoimenom lokalitetu.

Razvoj

Polovinom 19. vijeka, do tada poljoprivredni i vinogradarski kraj, počeo se razvijati i kao važan željeznički čvor. Taj je preokret generisao ubrzan i dinamičan razvoj grada, koji je danas, po broju stanovnika, drugi grad u departmanu (regija poput kantona).

Prije Prvog svjetskog rata u svojoj aktivnoj populaciji Fleury je imao 26% željezničara. Zbog promjena u načinu prevoza, njihov broj je u stalnom opadanju. Od 1949. godine, duž tih pruga izrastaju industrijske zone koje će se kasnije graditi i u ostalim dijelovima grada. Kao važno saobraćajno središte, tokom Drugog svjetskog rata Fleury je platio težak danak. U pet navrata bio je izložen žestokim bombardovanjima, u kojima je razoreno 48% općine. Ka gradstradalnik, 1948. godine, odlikovan je ratnim krstom, sa zvijezdom Vermell-a.

Geografija

Površina: 1.012 hektara; Nadmorska visina: 125 metara; Lokacija: Fleury-les-Aubrais je smješten na sjeveru Orleanske aglomeraci-

je; Jedna od 334 komune departmana Loiret, jedan od šest departmana regije Centar. Na vratima najveće francuske sume - Orleanske državne sume; Fleury-les-Aubrais se nalazi na sat vremena od centra Pariza, na ivici platoa Beauce (na sjeveru) i 30 km od Solonje na jugu;

Klima: umjerena.

Demografija

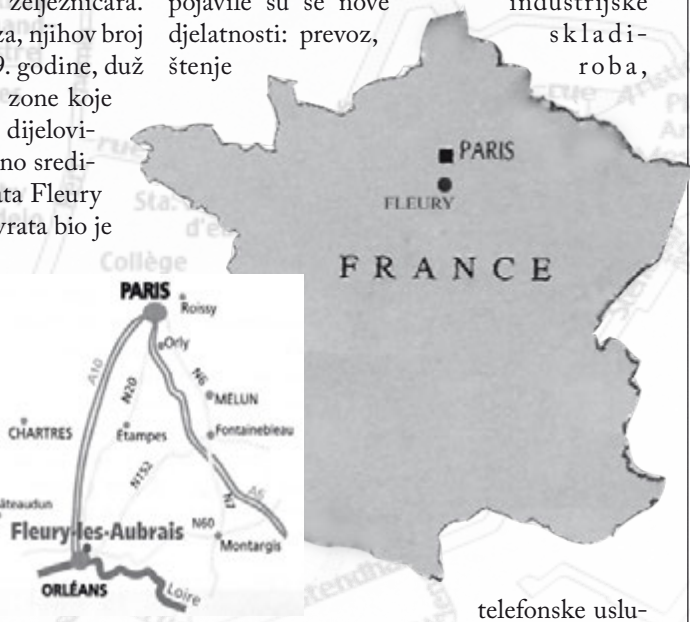
Početakom 20. vijeka, Fleury-les-Aubrais je imao svega 2.000 stanovnika. Za stotinjak godina uvećao se više od deset puta. (1999. godine popisano 20.690 stanovnika). Tako brz demografski prirast uglavnom se pripisuje razvoju tog grada kao željezničkog središta. Fleury-les-Aubrais se i danas razpoznaje kao važno željezničko čvorište. Ekonomski razvoj Orleanske regije, koji je uslijedio decentralizacijom Pariške regije, umnogome je doprinio i ubrzanom razvoju Fleury-a.

Privreda

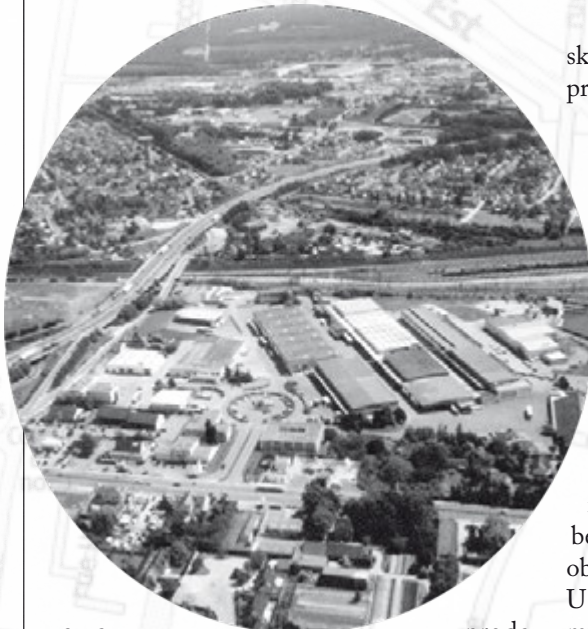
Poljoprivreda je samo uspomena na prošla vremena, na koja podsjeća tek nekoliko aktivni voćara i povrtlara.

Industrija koja se poslije Drugog svjetskog rata razvijala uglavnom duž spomenutih željezničkih pruga, nagli procvat doživjela je u posljednjih petnaestak godina.

Na lokaciji stare industrijske zone pojavile su se nove industrijske djelatnosti: prevoz, skladištenje roba,

telefonske usl-

ge, prodaja automobila i dr.

Privreda Fleury-a danas počiva na pet privrednih djelatnosti: elektronska industrija, prerada mesa, prerada duhana i transport. Od uslužnih djelatnosti izdvajamo: SNCF, Telekom, zdravstvene ustanove, tržni centar. Najveće firme u Fleury-les-Aubrais su: Fabrika lijekova „Servier“ (izvozi na 5 kontinenta, 140 država, pravi promet od 2,5 milijardi eura), najmodernija fabrika ženskog rublja „Simon Perel“ i elektronska i metalna industrija „Tomson“.

Rezultat dobre saradnje i bratimljenja Gračanice sa Fleury-les-Aubrais: izvoz na francusko tržište koje ostvaruju sljedeće gračaničke firme. „Plamingo“, „Helio-plast“, „Jadrina“ i „Fortuna“.

Urbanizam

Sedamdesetih godina prošlog vijeka urbanistička politika grada obilježena je nastojanjem da se pronađe ravnoteža između paviljonske gradnje i kolektivnih stambenih jedinica. Nastojanje da se u takvoj mozaičkoj gradnji pronađe gradsko središte dostojno drugog grada po veličini u departmanu je i svojevrсно iskušenje današnjih urbanista ovoga grada.

Veliki projekat pod nazivom „Grad-

ske srce“ ima za cilj rješenje navedenog problema.

Obrazovanje

Od obrazovnih institucija, Fleury-les-Aubrais ima dvije srednje škole – gimnazija i škola mješovitog tipa, četiri osnovne škole i nekoliko obdaništa. Osnovne i srednje škole pohađa blizu 5.000 đaka.

Kultura

Nosilac kulturnih aktivnosti u gradu je veliki Kulturni centar, otvoren 2005. godine u strogom centru grada. Raspoložbe sa reprezentativnom salom za pozorišne i muzičke predstave, savremenim izložbenim prostorima, kabinetima za muzičko obrazovanje, prostorima za igru i zabavu itd. U gradu su aktivne tri biblioteke, zavičajni muzej i galerija, muzička škola, profesionalno pozorište i kino.

Od društvenih objekata, zapažena je aktivnost Doma penzionera i „Općinskog dvorca“ u kojem se održavaju razne priredbe i zabave, sastanci udruženja građana, priređuju društvene zabave.

U ovim institucijama okuplja se veliki broj talentovanih muzičara, slikara, književnika. Izdvajamo samo jedno ime: književnik Gilles Orselly, koji je, između ostalog, napisao i knjigu o Bosni.

Fleury-les-Aubrais ima svoj lokalni radio i općinski mjesečnik Fleury magazine, koji se isprofilirao kao svojevrsna povijesna fotohronika ovoga grada.

Sport

Ne bez razloga Fleury-les-Aubrais nosi epitet grada sporta. Najpopularniji je rukomet muški i ženski (četiri puta u kupu Evrope), fudbal, ragbi, košarka, plivanje itd. Sportistima ovog grada na raspolaganju su brojni sportski otvoreni i zatvoreni objekti i borilišta: dvije velike i moderno opremljene fiskulturne dvorane (Žak Duklo) i nekoliko manjih, dva fudbalska stadiona, više rukometnih i košarkaških igrališta, terena za sportsku rekreaciju itd. U gradu je aktivno više sportskih klubova u raznim rangovima takmičenja, sa nekoliko stotina aktivnih sportista.

Bratimljenje

Povelja o bratimljenju grada Gračanice i grada Fleury-les-Aubrais potpisana je 22. marta 1977. godine u velikoj dvorani općine Fleury. U ime Fleury-a svečanu povelju potpisao je Pjer Buše, predsjednik općine, u ime općine Gračanica, načelnik općine Muhammed Ibrahimović, a ispred Vlade Tuzlanskog kantona Hazim Vikalo, predsjednik Vlade. Svečanost povodom bratimljenja između Gračanice i Fleury-les-Aubrais i potpisivanje bratskih povelja obavljeno je i u Gračanici 23. maja 1997. godine. Bratimljenje sa Gračanicom je historijski do-

g a đ a j

što je to prvi

francuska zajednica uspostavi zvanične odnose sa tom, ratom napaćenom zemljom.

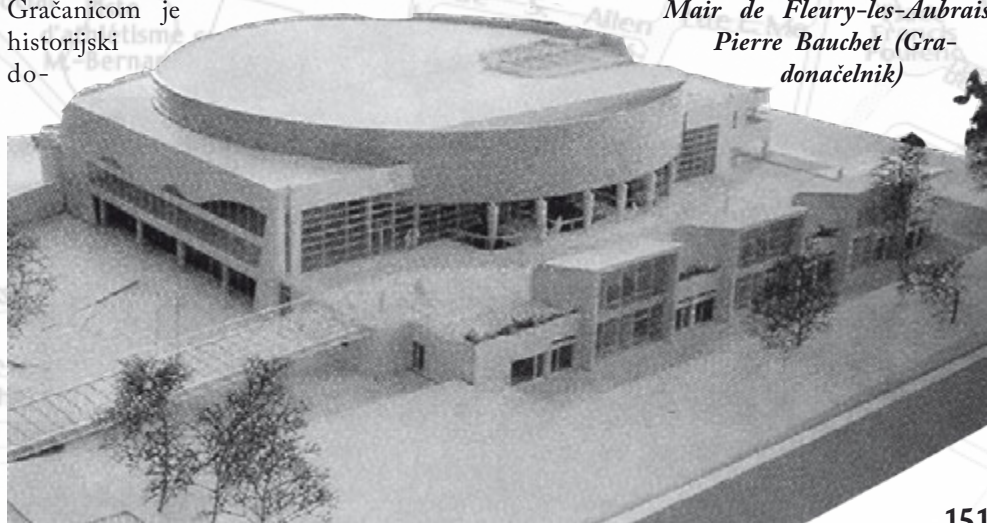
p o -

put da jedna

Fleury-les-Aubrais i Formia, talijanski grad od 36 861 stanovnika su se zbratimili 9. maja 2004 godine, potpisivanjem povelje o bratimljenju. Zajednička odluka humanitarnog karaktera talijanskog i francuskog grada da se podrži Gračanica u svojoj rekonstrukciji, produbila je volju za harmoničnom međusobnom saradnjom ova dva grada.

GRADITELJI MOSTOVA IZMEĐU FLEURY-A I GRAČANICE

*Mair de Fleury-les-Aubrais
Pierre Bauchet (Gradonačelnik)*

Dogodišnji saradnji i prijateljstvu između Gračanice i Fleury-les-Aubrais, pored porodice Čolić, poseban pečat dali su gradonačelnici Andre Šen (preminuo 1996.) i Pjer Buše (Pierre Bauchet), koji će ga naslijediti na toj funkciji, te sadašnji načelnik općine Gračanica Nusret Helić.

Pjer Buše je rođen 1945. godine, osnovnu i srednju školu završio u rodnom gradu, pravni fakultet u Orleanu, po zanimanju je pravnik. U politički život rodnog grada uključio se još u studentsko doba, da bi nakon završetka školovanja i prvog zaposlenja nastavio politički angažman, pokazujući izuzetnu aktivnost u lokalnom političkom životu i brojnim nevladinim organizacijama, posebno humanitarnim. Tako je na primjer, aktivan član humanitarne asocijacije „Abbe Pierre Emmaus“ punih 40 godina. Posebno se angažovao u organizovanju prikupljanja pomoći narodu Poljske za vrijeme krize i opsadnog stanja, koje je uveo general Jaruzelski 1982. godine.

U rodnom gradu je poznat i kao vrlo agilan sportski radnik. Istakao se u razvoju ru-

kometnog sporta u Fleury-les-Aubrais i Orleansu.

U bogatoj političkoj karijeri punih 20 godina bio je zamjenik poslanika, a od 1989. godine i poslanik u državnom parlamentu Francuske.

Uživao je, a i danas uživa veliku popularnost među svojim sugrađanima, koji su ga nagovorili da se 1995. godine kandiduje za gradonačelnika Fleury-les-Aubrais. Izabran je velikom većinom glasova i u svom prvom mandatu opravdao povjerenje građana, koji su ga 2000. godine izabrali na istu funkciju po drugi, a 2005. i po treći put za gradonačelnika Florija. Tokom svoja tri mandata izgradio je sportsku dvoranu od 700 mjesta, biblioteku, dječje obdanište, Dom za stare i iznemogle, podigao veliki Kulturni centar „La passerelle“, izgradio tramvajsku prugu kroz centar grada itd.

Preuzimajući funkciju gradonačelnika u prvom mandatu, dobro obaviješten o situaciji u Bosni i Hercegovini, ali i dotadašnjoj sportskoj i drugoj saradnji između Orleansa, odnosno Fleury-les-Aubrais i Gračanice,

obećao je Gračanliji Dini Čoliću, kojeg je od ranije poznavao kao sportskog radnika u Floriju i neumornog graditelja mostova i saradnje između Gračanice, Orleansa i još nekih francuskih gradova, da će se svom snagom založiti za bratimljenje između Gračanice i Fleury-les-Aubrais. Kao i mnoga svoja obećanja i ovo je ispunio. Povelja o bratimljenju grada Gračanice i Florija potpisana je 22. marta 1997. godine u Fleury. Svečanom činu potpisivanja prisustvovali su brojni visoki gosti, među kojima i tadašnji ambasador BiH u Francuskoj Nikola Kovač. U znak sjećanja na taj svečani čin, u parku ispred općine Flori zasadeno je drvo prijateljstva, a na svakom od ulaza u Fleury postavljene oznake o bratimljenju dva grada i natpisi „Gračanica, Bosna i Hercegovina“. Tako je i formalno ovjeren produžetak ili početak još čvršće saradnje između ova dva grada.

'Čolića most' između Gračanice i Francuske

U periodu od 10 godina, nakon potpisivanja dokumenata o bratimljenju, zahvaljujući gradonačelniku Pjeru Bušeu i njegovom razumijevanju ukupne situacije u Bosni i Hercegovini, pa i Gračanici, skoro neprekidno stizala je humanitarna i druga pomoć, ne samo u Gračanicu, već i u neke druge bosanskohercegovačke gradove. Između ostalog, donirana je savremena oprema Općoj bolnici i Domu zdravlja u Gračanici, opremljene su mnoge osnovne škole na općini, donirano nekoliko vozila gračaničkom komunalnom preduzeću, obezbijeđena pomoć za nekoliko najugroženijih porodica na općini (izgradnja kuće), donirana oprema za brojne sportske

...likom ovogodišnjeg obilježnja Dana Općine Gračanica na svečanoj sjednici udijeljena priznanja zlatnim građanima, pojedincima i organizacijama koji su dali poseban doprinos na afirmaciji općine, njenih građana i unaprijeđenju života u ovoj "od polja čaršiji". Zlatnu značku Općine Gračanica prvi put je ove godine dobila Francuskinja Lilian Čolić, koja je već tri decenije u braku sa Gračanijom, rukometnom legendom, trenerom i umaristom, Dinom Čolićem.

Istoga dana delegacija iz francuskog grada Flori (Fleury), pobratima grada Gračanice, neočekivano je donijela i u Gračanici Dini Čoliću uručila prestižnu medalju za izuzetne zasluge u tridesetogodišnjem radu na razvoju i afirmaciji sporta u ovom francuskom gradu. To je bio prvi put da je Gračanici dodijelila jednoj Francuskinji zlatnu značku, ali i da je jedan Gračanijac dobio prestižno priznanje iz Francuske. I sve to u jednom danu.

Ali, imaju Čolići zasluge u oboje zemlje. Lilian je ostavila snažan dojam na sve one koji su poznali nju i njen angažman u vrijeme rata kada je lobirala na raznim nivoima vlasti u Francuskoj za Bosnu i Hercegovinu i posebno za Gračanicu. Dino sa svojim mužem, Lilian je obezbjeđivala velike količine pomoći, humanitarne robe, opreme, prehran-

Francuskinja Lilian i Bosanac Dino Čolić, internacionalni bračni par iz Gračanice, prvi put u istoriji ovoga grada, možda i BiH, dobili su priznanja za posebne zasluge u svom angažmanu – Lilian od Bosanaca, Dino od Francuza

Lilian i Dino ispred kuće u Gračanici. Dva priznanja u jednom danu

benih artikala, lijekova i svega onoga što je bilo neophodno u tim teškim vremenima. A sve to zahvaljujući i njenom mužu Dini koji je kroz sportski angažman u Francuskoj stekao mnogo prijatelja.

Ne možemo opisati koliko mi je drago što sam dobila ovo priznanje i presretna sam zbog toga što su ljudi u Gračanici vidjeli nešto vrijedno u tome. Ali, ja to nisam radila da bi dobila priznanja i medalje već da pom-

ognem koliko mogu – skoro kaže Lilian. Ipak, ovo joj priznanje puno znači, i ne namjerava prekinuti svoju humanitarnu i sportsku pomoć drugima. Naprotiv, kako kaže ovo priznanje samo predstavlja podstrek za nove akcije.

Dino Čolić nije zaboravio ni liko priznanje koje su mu dodijelili prijatelji iz Francuske. To je to prijatno iznenađenje.

Bilo je priznanje i odlikovanja za svojih 30 godina angažmana u sportu i prijateljima u Francuskoj. Uz to, neopisno je drago što sam kao čovjek sportista ostavio takvog traga u Francuskoj da me prijatelji u Floriju nisu zaboravili iako se prije četiri godine vratio u Gračanicu – kaže Dino Čolić.

Tako su Francuskinja Lilian i Bosanac Dino Čolić

Lilian među najpopularnijih žena u Gračanici

Lilian je jedna od najpopularnijih žena u Gračanici. Tako u prilog govori i podatak da su prijedlog da joj se dodeli Zlatna značka grada Gračanice dali predstavnici građaničkih organizacija, preduzeća, i uglednih pojedinaca, što daje dodatnu specifičnu humanitarnom angažmanu i doprinosu ove općine iz Gračanice. Lilian nastavlja sa svojim radom i već je uložila dosta truda u izgradnju školske sportske dvorane u skladu sa ljudskom misliju obezbjeđila oko 50.000

Francusku medalju dobio među prijateljima u rodnoj Gračanici

...kako mu je bilo neopisivo drago da su delegati francuskog grada Flori zahvaljujući njemu grada Gračanice, predvođeni Pjerom Bušeuom došli na svečanost u Danu općine

...dodijeli mu ovu medalju. Na svečanom ručku u restoranu Afrodita, vlasništvo Dinog velikog prijatelja, Ekrema Fazića, rukometne legende iz Gračanice, na veliko iznenađenje prisutnih, udijelili prestižnu me-

itd. Osim saradnje na kulturno-prosvjetnom i sportskom planu, zahvaljujući Pjeru Bušeu uspostavljeni su kontakti, a nakon toga i dosta uspješna poslovna saradnja više gračaničkih firmi sa zainteresovanim kompanijama u Francuskoj. Ta saradnja se i dalje uspostavlja i proširuje, a njen glavni generator je gradonačelnik Buše.

Imajući u vidu da se ove godine obilježava deseta godišnjica potpisivanja povelje o bra-

timljenju između Fleury-les-Aubrais i Gračanice, kojoj je dao svoj lični pečat, Pjer Buše je proglašen „Počasnim građaninom općine Gračanica“, što će biti ozvaničeno za Dan općine Gračanica, 2. jun 2007. godine.

Dino & Lilian Čolić

Dino Čolić je rođen 1948. godine u Gračanici, gdje je završio osnovnu i srednju školu, a potom se, kako i mnogi drugi mladi ljudi – u potrazi za boljim životom – otisnuo u svijet. I daleke 1968. godine zaustavio u Orleanu, konkretnije Fleury-les-Aubrais i zalivio taj grad kao svoju Gračanicu. Kao izvrstan sportski radnik i rukometni trener stekao je veliku popularnost u Orleanu i Fleury. To je zasnovao porodicu s kojom je udario temelje trajnog prijateljstva Gračanice i Fleury-a. Punih 35 godina prošlo je od tada. Zahvaljujući Dini Čoliću i njegovoj supruzi Lilian, to je prijateljstvo prije 10 godina krunisano bratimljenjem Gračanice i Fleury-a. Za njih dvoje to nije bio samo oficijelni čin lokalne administracije, za njih je to bilo ostvarenje jednog sna.

Kad je bilo najteže, u vrijeme najžešće agresije na Bosnu i Hercegovinu Dino Čolić sa svojom porodicom, pokreće obimnu aktivnost širom Francuske na prikupljanju humanitarne pomoći za Bosnu i Hercegovinu. Na apel općinskog rukovodstva iz Gračanice, polovinom juna 1992. godine, otpremio je prvi konvoj od 26 kamiona pomoći u liječnicima i drugim neophodnim potrepštinama za ugroženo stanovništvo Gračanice. Obezbjedio je kompletnu opremu za ratnu bolnicu, u kojoj je bilo 76 kreveta i druge medicinske opreme i uređaja za liječenje boraca i civila. Nakon toga, on uspostavlja stal-

ne kanale kojima je humanitarna pomoć iz Francuske stizala u Gračanicu. Zahvaljujući njegovom angažmanu, puno ljudi u Francuskoj shvatilo je kakav se rat vodi u Bosni i Hercegovini. Zato su i pomagali, prikupljali i slali pomoć, širili istinu o tom ratu, organizovali bezbrojne proteste, istupe na radiju, televiziji, novinama. Neumorni Dino Čolić je išao kod generala Žanvijea, protestovao kod Moriona, dolazio čak do Miterana... Kao poslanik u Evropskom parlamentu govorio o Bosni...

Mnogo truda taj je Gračanlija uložio na stvaranju francusko-bosanskih mostova prijateljstva i približavanju Gračanice Evropi i Evrope Gračanici.

I danas organizuje susrete, prijateljevanje i bratimljenje, sklapanje poslova, ostvaruje kontakte, uporno lobira za Bosnu i Hercegovinu i Gračanicu, gdje god može, gdje god stigne – sa puno entuzijazma i još uvijek, nekog čudnog mladalačkog poleta... Zahvaljujući toj nevjerovatnoj upornosti, blizu 2.000 Gračanlija do sada boravilo je u Francuskoj. To ne bi mogao bez podrške svoje porodice, posebno supruge Lilian, koja nosi najviše odličje općine Gračanica, zaslužen.

Rukometaš i trener iz Gračanice, u svojoj bogatoj sportskoj karijeri, dokazao se kao svojevrsni ambasador sporta i humanosti. Zasluge u humanitarnoj misiji krunisao je Medaljom za humanost koju mu je 1997. godine uručio Mišel Barnije, gradonačelnik Abervila. Nosilac je još nekoliko visokih priznanja – domaćih i stranih – za zasluge na humanitarnom planu, u oblasti sporta i međunarodne saradnje.